

TÜRKİYE'DE ORMANCILIK YÜKSEK ÖĞRETİMİNİN BAŞLANGICINDAN BU YANA MEZUNLARA VERİLEN UNVANLAR VE DİPLOMALAR

Prof. Dr. Metin ÖZDÖNMEZ¹⁾
Prof. Dr. Abdi EKİZOĞLU¹⁾

Kısa Özet

Bu makalede, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinin çekirdeğini ve başlangıcını oluşturan ilk orman okulunun kurulduğu 1857 yılından bu yana geçen süre içerisinde değişik ad ve statüde ormancılık yüksek öğretimi yapan kurumların öğretim süreleri açıklanmış ve mezunlarına verdikleri unvanlar ile diplomalar örnekleriyle ortaya konulmuştur.

1. GİRİŞ

Ormanlar, tarihimizin her döneminde olduğu gibi Osmanlı İmparatorluğu döneminde de Devletin ilgi duyduğu doğal kaynaklardan biri olmuştur. Ancak, ormanların korunması ve onlardan düzenli bir biçimde yararlanılması yönünde devletçe önlemler alınmaya başlandığını Tanzimat'ın ilânını (1839) izleyen yıllarda görmekteyiz. O tarihlerde Osmanlı İmparatorluğunun içinde bulunduğu mâli koşulların bu konuda önemli rolü olmuştur. İmparatorluğun yönetimi altındaki ülkelerde geniş alanlar kaplayan ormanlar bulunmaktaydı. Ancak bu ormanlardan yararlanma düzensiz ve ilkel nitelikteydi.

Kırım savaşının sona ermesinden (1856) sonra, Osmanlı İmparatorluğu'nda bazı ıslahat (reform) çalışmalarına girilmiştir. Bu girişimlerin ormancılık alanına da yansması olmuştur. Gerçekten, İstanbul'da "Meclisi Maabir" adı ile bir bayındırlık işleri meclisi kurulmuş ve bu meclise yol, kanal, demiryolu gibi altyapı işlerinin gerçekleştirilmesi ve bu arada madenler, ormanlar gibi doğal kaynakların işletilmesi konularında danışmanlık görevi verilmiştir. Bu mecliste yabancı uzmanlar ile birlikte Türk memurlar da görev almışlardır. Ormancılık alanındaki düzenlemeleri yapmak üzere, 1856 yılından itibaren Fransa'dan heyetler halinde çeşitli tarihlerde uzmanlar davet edilmiştir. Bu uzmanlar heyetinden ilki Louis Tassy ve Alexander Sthème adlarındaki iki ormancı uzmandan oluşmuştur. Tassy, Meclisi Maabir'deki görevinin yanı sıra, Sthème ile birlikte orman kaynaklarının incelenmesi ve işletilmesi ile ilgili olarak çalışmalar ve birçok geziler yapmış, aynı zamanda bir orman okulunun kurulması için de girişimde bulunmuş-

1) İ.Ü. Orman Fakültesi Ormancılık Politikası ve Yönetimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi.

tur. Kısa bir süre sonra bu girişimler meyvesini vermiş ve 17 Kasım 1857 tarihinde İstanbul'da ilk orman okulu kurulmuştur. Okulun müdürlüğü görevi Tassy'e verilmiştir. Okul, dönem dönem statü ve ad değiştirerek sürekli gelişme göstermiş ve bugünkü İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'nin çekirdeğini oluşturmuştur.

İlk orman okulunun kurulduğu 1857 yılından Orman Fakültesi'nin günümüzdeki oluşumuna dek geçen süre içerisinde değişik ad ve statüde Lisans ve Lisansüstü düzeyde ormancılık yüksek öğretimi yapan kurumların mezunlarına verilen unvanlar ve diplomalar ile ilgili olarak zaman zaman değişik amaçlarla bilgi istendiği gözlemlenmektedir. Ayrıca, bu konuda bir çalışma yapılmasının yerinde olacağına ilişkin meslekdaşlarımız da önerilerde bulunmaktadır. Belirtilen nedenlerle, ülkemizdeki ormancılık yüksek öğretiminin tarihsel gelişimi aşağıdaki biçimde dönemlere ayrılarak bu dönemlerdeki ormancılık yüksek öğretim kurumlarının lisans ve lisansüstü düzeydeki öğretimi ile ilgili olarak öğretim süreleri, mezunlarına verilen unvanlar ve diplomalar bulunabilen örnekleriyle ortaya konulmuştur.

2. LİSANS ÖĞRETİMİ

2.1 1857-1879 Dönemi (Orman Okulu)

İlk orman okulu 1857 yılında Louis Tassy yönetiminde kurulmuştur. Daha çok bir kurs niteliğinde olan bu okul, Tassy'nin 1862 yılında ülkemizden ayrılmasına kadar faaliyetini sürdürmüştür. 1857-1862 yılları arasında 3,5 yıl kadar öğretim yapan okuldan mezun olanlara verilen diploma (Örnek 1)'ya göre elde edilen unvan rütbe rabia'dır (FAHRETTİN 1930). (Bu rütbe, Osmanlı döneminde sivil memurlukta 4. Derece bir unvan için kullanılmıştır).

Orman okulu, Tassy'nin 1865 yılında ikinci kez İstanbul'a çağırılması üzerine yeniden açılmıştır. Bu okulda Tassy ile birlikte o tarihlerde ülkemizde bulunan Fransız ormancı uzmanlardan Simon de görev almıştır.

Tassy'nin 1868 yılında ülkemizden ayrılması üzerine, okul müdürlüğüne Simon atanmıştır. Simon'un yönetimi sırasında okulun gerek bünyesi, gerekse eğitim programı ilk kez bir tüzük ile düzenlenmiştir. Bu okul 1879 yılı sonuna kadar çalışmalarını sürdürmüştür.

Gerek Tassy'nin ikinci kez yönetimi altında iken, gerekse Simon'un yönetiminde iken, orman okulunun öğretim süresi iki yıldır. Simon'un yönetimindeki orman okulu mezunlarına "müfettişi sâni" (ikinci derece müfettişlik) unvanı verilmiştir (ERASLAN 1989). Bu okul mezunlarına verilen diploma örneği bulunamamıştır.

2.2 1880-1893 Dönemi (Orman ve Maden Okulu)

Orman ve maden işlerinin bir örgüt içerisinde toplanması üzerine, ayrı okullar halinde öğretim yapan orman okulu ile maden okulunun birleştirilmesi düşünülmüş ve 1880 yılında "Orman ve Maden Mektebi" adı ile bir orman ve maden okulu kurulmuştur. Okulun öğretim süresi dört yıl olup ilk iki yıl ortak öğretim, son iki yıl ise meslek öğretimi için ayrılmıştır. Bu okuldan mezun olan ormancılara "Orman Mühendisi" unvanı verilmiş olup orman mühendisleri bu unvan ile orman müfettişleri kadrolarında görevlendirilmiştir (ERASLAN 1989). Bu okul mezunlarına verilen diploma örneği bulunamamıştır.

2.3 1893-1903 Dönemi (Halkalı Ziraat Yüksek Okulu)

Ormancılık ve madencilik konularının tamamen farklı olması ve aralarında organik bir bağın bulunmaması nedeniyle 1893 yılında orman ve maden okulunun kapatılmasına ve madencilerin Avrupa'da, ormancılardan da "Halkalı Ziraat Yüksek Okulu"nda yetiştirilmelerine karar verilmiştir. Madencilik yetiştirilmek için Avrupa'ya gönderilirken, ormancılardan da "Halkalı Ziraat

Mektebi Alisi"nde yetiştirilmesi kararı üzerine okulun ders programlarına ormancılık dersleri konulmuştur. Ormancılık yüksek öğretimi, tarım öğretimi ile karışık olarak Halkalı Ziraat Yüksek Okulu'nda 1903 yılına kadar sürmüştür. Okulun öğretim süresi üç yıldır. Bu okuldan mezun olanlara verilen diploma örneği bulunamamıştır.

2.4 1903-1910 Dönemi (Halkalı Ziraat ve Ormancılık Yüksek Okulu)

Ormancılık öğretimi Halkalı Ziraat Yüksek Okulu'nda devam ederken, 1903 yılında okulun adı "Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mektebi Âlisi" olarak değiştirilmiştir.

Okulun öğretim süresi dört yıldır. Ormancılık yüksek öğretimi bu okulda 1910 yılına kadar sürmüştür.

Bu okuldan mezun olanlara verilen diploma (Örnek 2)'yla kendilerinin ne türlü unvana sahip oldukları belirtilmemiştir. Bu konuda okulun tüzüğünde de bir hüküm bulunmamaktadır.

2.5 1910-1934 Dönemi (Orman Yüksek Okulu)

Halkalı Ziraat ve Ormancılık Yüksek Okulundaki ormancılık derslerinin yeterli olmadığı görülerek ormancılık öğretiminin bağımsız bir okulda yapılması düşünülmüş ve 1910 yılında "Orman Mektebi Âlisi" adı ile bir okul kurulmuştur. Başlangıçta okulun öğretim süresi iki yıl iken, Almanya'dan ülkemize davet edilen Dr. Bauer'ın önerisi üzerine 1917 yılında üç yıla çıkarılmıştır. Ayrıca, okulun ders programlarında değişiklikler yapılmış ve örgütsel yapısı genişletilmiştir. Cumhuriyet döneminde de okulun yönetim biçiminde değişiklik olmuş, 1924 yılına kadar müdürlük ile yönetilen okul bu yıldan sonra rektörlükle yönetilmeye başlanmıştır.

Bu okuldan mezun olanlar uygulamada başlangıçta Orman Fen Memuru unvanı ile görevlendirilmiş iken, 1929 yılında yürürlüğe giren 1452 sayılı yasa uyarınca Orman Mühendisi unvanı ile görevlendirilmeye başlanmıştır. Buna göre, okulun mezunlarına "Orman Mühendisliği Diploması" (Örnek 3) verilmiştir.

2.6 1934-1948 Dönemi (Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi)

Cumhuriyet döneminde tarım, ormancılık ve hayvancılık alanlarında girilen reformların bir ürünü olarak 1933 yılında Ankara'da bir üniversite niteliği taşıyan "Yüksek Ziraat Enstitüsü" (Y.Z.E.) kurulmuştur. Bağımsız bir rektörlükle yönetilen Orman Yüksek Okulu da 1934 yılında bir fakülte haline getirilerek Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne bağlanmış ve tam bir akademik niteliğe kavuşmuştur.

Süresi dört yıl olan Orman Fakültesindeki öğretim iki bölüm halinde yapılmış olup, birinci bölümü başlangıçta ilk iki yılı, sonradan ise bir yılı Ankara'da; ikinci bölümü ise İstanbul'da Bahçeköy'de olmak üzere 1948 yılına dek sürmüştür.

Öğretim süresi dört yıl olan Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesini bitirenlere "Yüksek Orman Mühendisi" akademik unvanı ve diploması (Örnek 4) verilmiştir.

2.7 1948'den Günümüze Kadarki Dönem (İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi)

Yüksek Ziraat Enstitüsü, 1948 yılında 4936 sayılı Üniversiteler kanununa ek olarak çıkarılan 5234 sayılı kanun ile kapatılmış ve aynı yıl Orman Fakültesi İstanbul Üniversitesine altıncı bir fakülte olarak bağlanmıştır.

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde uygulanan dört yıllık öğretim sonucunda 1979 yılına dek "Orman Yüksek Mühendisi" akademik unvanı ve "Orman Yüksek Mühendisliği" diploması (Örnek 5) verilmiştir. Bu yıldan sonra ise "Orman Mühendisi" akademik unvanı ve

diploması (Örnek 6) verilmeye başlanmıştır.¹⁾ Aynı biçimde, Orman Endüstri Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı bölümlerinden mezun olanlara da Orman Endüstri Mühendisi (Örnek 7) ve Peyzaj Mimarı (Örnek 8) unvanı ve diploması verilmiştir.

3. LİSANSÜSTÜ ÖĞRETİM

3.1 Yüksek Lisans

Ülkemizde ormancılık alanında Yüksek Lisans eğitimi ilk olarak Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsüne bağlı Orman Fakültesinde başlamıştır. Gerçekten, bu dönemde orman fakültesi mezunlarına "Yüksek Orman Mühendisi" unvanı verilmesi, gördükleri eğitimin Yüksek Lisans düzeyinde olduğunu göstermektedir.

Aynı düzeydeki eğitim Orman Fakültesinin İstanbul Üniversitesine bağlanmasından sonra da sürmüştür. Ancak, Üniversitelerarası Kurulun 1974 yılında almış olduğu kararın doğal bir sonucu olarak 1979 yılında, "İ.Ü.Orman Fakültesi Yüksek Lisans Öğretim ve Sınav Yönetmeliği" yürürlüğe konmuş ve bu yönetmelikle ilk olarak 1980-1981 eğitim döneminde Silvikültür dalında "Orman Mühendisi" lisans diplomasına sahip öğrencilere yüksek lisans eğitimi yaptırılmaya başlanmıştır (Örnek 9).

1981 yılında 2547 sayılı "Yükseköğretim Kanunu"nun ve 1982 yılında "Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği"nin yürürlüğe girmesinden sonra, yüksek lisans eğitimi eski uygulamalarından farklı bir biçimde başta Orman Mühendisliği bölümü olmak üzere Orman Endüstri Mühendisliği ve Peyzaj Mimarlığı bölümlerinde sürdürülmektedir (Örnek 10).

3.2 Doktora

Ülkemizde ormancılık alanında doktora eğitimi ilk olarak Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesi'nde başlamıştır. İlk yapılan doktora çalışması 1947 yılında sonuçlanmıştır (Örnek 11).

Doktora eğitimi, orman fakültesinin İstanbul Üniversitesine bağlanmasından sonra da kesintisiz bir biçimde 1982 yılına dek sürdürülmüştür (Örnek 12). 1982-1983 eğitim döneminden itibaren ise Doktora eğitimi, önceki uygulamalarından farklı olarak 1982 yılında çıkarılan "Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği" hükümlerine göre yürütülmektedir (Örnek 13).

¹⁾ Üniversitelerarası Kurulun 21-22 Kasım 1974 tarihli toplantısında, 1974-1975 eğitim d. döneminden itibaren üniversitelerin mühendis diploması veren fakültelerine kaydolun öğrencilere dört yıllık eğitimden sonra "Mühendis", beş yıllık eğitimden sonra "Yüksek Mühendis" unvanı verilebileceği kararlaştırılmıştır.

ÖRNEKLER

(Örnek 1)

Fütüvvetlü¹⁾ Rıza Efendi

Orman okulunda öğreniminizin derecesine ve sınav sonunda altıncı sırayı kazanma başarınıza ilişkin sınav komisyonu tarafından verilen belge Babı Âliye ve oradan da Padişaha sunulmuş ve padişah tarafından başarılarınızdan dolayı size rabia rütbesi²⁾ verildi. Orman müfettişliği ve benzeri görevleri yapmak için gerekli bilgileri almış ve öğrenim görmüş olmanız nedeniyle orman memuru olarak ileride görev yapmaya başlayacağınız zaman, sizin de benzer memuriyetlerde çalıştırılacağınıza ilişkin bu şahadetname (diploma) verildi.

5 Zilkade 1277 (1861)
Ticaret Bakanlığı

Not: Bu diploma, Orman okulunun 1857-1861 dönemi ilk mezunlarından Ali Rıza Bey'in diplomasının günümüz Türkçe'sine çevrilmiş bir örneğidir.

¹⁾ Rabia rütbesi alanlar için kullanılan bir deyim.

²⁾ Rabia rütbesi, Osmanlı döneminde sivil memurlukta 4. Derece bir unvan için kullanılmıştır.

(Örnek 2)

**DEVLETİ ALİYEİ OSMANİYE
HALKALI ZİRAAT VE ORMANCILIK MEKTEBİ ÂLİSİ
ULUMU ZİRAİYE İCAZETNAMESİ**

Namı maali irtışamı hazreti şeptiyari olarak ziraat nezareti celilesi tarafından ita olunmuştur.

Cümle-i müessesatı menafi gayet hazreti hilafetpanahide bulunan Halkalı Ziraat ve Ormancılık Mektebi âlisine bilimtihan dahil olan birüçyüzbir tarihinde Rodos'da tevellüt etmiş olan Asaf bin Cemal Efendi, mektebin programında muharrer ulum ve fûnunu sıfatiye ile orkan fennini nazari ve ameli suretleri ile tahsil eylediğini sicili mahsusuna mukayyet ve mazbut olduğu vecihle ledelimtihan isbat ile mektebin müddeti tahsilîyesini ikmal etmiş ve bu defa icra olunan mezuniyet imtihanında dahi icazetname ahzına ibrazı liyakat eylemiş olmakla mumaliyesine işbu icazetname ita kılındı.

2 Ağustos 1324

Okul Numarası: 207

Mektep Müdürü
Stropugilos

Heyeti Fenniye Reisi
Aram

Nazır
Mavro Kordato Paşa

Pul ve Okul mühürü
Halkalı Ziraat Mektebi
Müdüriyeti
30 Teşrinisani 1324

Diploma Numarası

278/4

Diploma Tarihi

15/X/1934

Düksek Orman Mektebi

Binüçyüzyirmiyedi tarihinde *Bünyan* da doğmuş olan
Ahmet Efendi oğlu *Hayrettin* Bey
 Düksek Orman Mektebinde tahsilini nizamnamesine teslikan bitirüp
 yapılan imtihanlarının neticesine göre *1 Ağustos 1934* tarihinde
birinci Dereceden Diploma almaya hak kazandığı sicil kayıtlarından
 anlaşılmakta kendisine *birinci* dereceden *15 Ocak 1934* te

Orman Mühendisliği Diploması

verilmiştir.

Diploma Bekili

M. E. Özdemir

Orman İşleri

Amum Müdürü

M. E. Özdemir

Rektör

M. E. Özdemir

T. C.

Ziraat Bekâleti

Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü
 Orman Fakültesi

Diploma

No. 64

Ağustos 1933 tarihinde doğmuş olan

İsmail Eraslan

Yüksek Ziraat Enstitüsü Orman Fakültesinde tahsilini bitirerek 13 / 7 / 1938 tarihinde Diploma
 Muhtımanı "B" derece ile başarıyla olduğundan kendisine talimatnamecein sureahatına uygun olarak

Yüksek Orman Mühendisi

Unvanı verilmiştir.

Ankara 15 / 1 / 1941

Ziraat Bekili

M. E. Özdemir

Yüksek Ziraat Enstitüsü
Rektörü

S. Özdemir

Orman Fakültesi
Dekanı

M. E. Özdemir

Umumi Kâtip

Kerim Çaylan

(Örnek 9)

Sayı : 5174

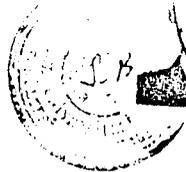
Konu :

T. C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
DEKANLIĞI

BÜYÜKDERE - BAĞÇEKÖY

19 / 4 / 1978

MEZUNİYET BELGESİ

Fakultemizde 1981-1982 yılında açılan
Yüksek Lisans "Silvikültür ve Ağaçlandıırma" dalında
11 no ile kayıtlı bulunan Adil ÇALIŞKAN, 15.7.1982
tarihinde "PEKİYİ" derece ile mezun olarak, Orman
Yüksek Mühendisi unvanını almaya hak kazanmıştır.
İsteği üzerine bu belge kendisine veril-
miştir.

DEKAN
Prof. Dr. Selim EKİZOĞLU

EB.

(Örnek 10)

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS DİPLOMASI

JEB 27.112

*İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
yüksek lisans öğrenimini bitiren, 1960
tarihinde Sığınalcılar'da doğmuş, Nusret Als,
ilgili yönetmelik gereğince hazırlanmış olduğu
"Ormancılık Yönteminde Halkla İlişkiler"
konulu tezinde ve yapılan bütün sınavlarında
gösterdiği başarı üzerine, 30.11.1984 tarihinde,
kanunların verdiği hak ve yetkilerden
yararlanmak üzere kendisine Orman Ekonomisi
bilim dalında uzman (Orman Yüksek Mühendisi)
ve bu diploma verildi.
Düzenleme Tarihi : 23.2.1986.*

Prof. Dr. Cemil Demirezoğlu
Üniversite Rektörü

Prof. Dr. Emin Ulusoy
Enstitü Müdürü

G. U.
Türkiye Bakanlığı
Ankara Yüksek Ziraat Enstitüsü
Orman Fakültesi

Bu diploma ile,

Afyon'da 1333 senesinde doğmuş

İsmail Eraslan'a

hazırlanmış olduğu

"Doğu ladininin teknik vasıfları ve kullanma yerleri hakkında araştırmalar,, adındaki tezi ve sözlü imtihanında gösterdiği kabiliyetle liyakati üzerine vasıfı olarak karardığı

İki notu ile

Doktor artium forestium

unvanını ve bu unvanını bahşettiği hakları tevcih eder.

Orman Fakültesi Meclisinin karar tarihi : 31. 3. 1977 Yüksek Ziraat Enstitüsü Kurulu karar tarihi : 21. 1. 1977

Ankara

Türkiye Bakanı

E. Coşkun

Müdürlük

Rektör ve Dekanlar

O. Terzioğlu

Orman Fakültesi Dekanı

K. V. Karaduman

(Örnek 12)

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
DOKTORA DİPLOMASI

İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesinde doktora öğrenimini bitiren, 6.8.1946 tarihinde Balıkesir'de doğmuş, Aytuğ Akesen ilgili yönetmelik gereğince hazırlanmış olduğu Türkiye'de Ulusal Parkların Açık hava Rekreasyonu Yönünden Nitelikleri ve Sorunları konulu tezinde ve yapılan bütün sınavlarında gösterdiği başarı üzerine, 11.11.1977 tarihinde, İyî derece ile kanunların verdiği hak ve yetkilerden yararlanmak üzere kendisine Ormanlık Bilimleri Doktoru ünvanı ve bu diploma verildi.

Düzenleme tarihi : 14.9.1979

İstanbul Üniversitesi
Rektörü

Prof. Dr. Haluk Alp

Orman Fakültesi
Dekani

Prof. Dr. Burhan Aytuğ

T.C.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

DOKTORA DİPLOMASI

İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde doktora öğrenimini bitiren, ...1947... tarihinde Marmaris'de doğmuş, ...Abdî Ekizoğlu..., ilgili yönetmelik gereğince hazırlanmış olduğu "Türkiye'de Yonga Levha Endüstrisi Sorunları ve Çözüm Yolları" konulu tezinde ve yapılan bütün sınavlarında gösterdiği başarı üzerine, 6.12.1985 tarihinde, kanunların verdiği hak ve yetkilerden yararlanmak üzere kendisine Orman Ekonomisi... bilim dalında doktor (...Orman...) ünvanı ve bu diploma verildi.
Düzenleme Tarihi : 9.4.1986...

D. Demireoğlu
Prof. Dr. Cemî DEMİROĞLU
Üniversite Rektörü

E. Uluşoy
Prof. Dr. Emin ULUŞOY
Enstitü Müdürü

KAYNAKLAR

- ERASLAN, Y., 1989: Türkiye'de Ormanlık Öğretim ve Eğitim Kurumlarının Tarihsel Gelişimi. Ormanlık Eğitim ve Kültür Vakfı Yayını No: 1, İstanbul.
- İLK MEN, Ş.N., 1957: Ormanlık Sahasındaki Tedris Müessesemizin 100. Yılı Karşısında Taşıdığı Mana ve Değer. Türk Ormanlığı Yüzcüncü Tedris Yılına Girerken. Türkiye Ormanlığı Cemiyeti Yayını No: 7, sh. 5-17.
- İNAL, S., 1962: Türkiye'de Üniversite Seviyesinde Ormanlık Öğretimi. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını No: 939/77, İstanbul.
- KUTLUK, H., 1948: Türkiye'de Ormanlı Yetiştiren Okullar ve Çeşitleri. Orman ve Av, Sayı 2, 3, 6.
- KUTLUK, H., 1957: Fransız Ormanlıları Nasıl Getirildi. Orman Mektebi Kimlerin İsteği İle ve Ne Suretle Açıldı. Türk Ormanlığı 100. Tedris Yılına Girerken. Türkiye Ormanlıları Derneği Yayını No: 7, sh. 18-21.
- PAMAY ve diğerleri, 1973: Türkiye'de Ormanlık Öğretimi ve Eğitiminin Gelişimi İle İ.Ü. Orman Fakültesi Kürsü Kuruluşları ve Çalışmaları. Cumhuriyetimizin 50. Yılı münasebetiyle. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını No: 1886/208.
- YUND, K., 1957: Yüz Yıllık Ormanlık Öğretimine Bakış. Türk Ormanlığı 100. Tedris Yılına Girerken. Türkiye Ormanlıları Cemiyeti Yayını, sh. 22-29.
- ÇEPEL ve diğerleri, 1983: Türkiye'de Ormanlık Öğretiminin Gelişimi. İ.Ü. Orman Fakültesi'nin Öğretim Birimlerinin Kuruluşları ve Çalışmaları. İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını No: 3148/345.
- GÜLEN, İ.; ÖZDÖNMEZ, M., 1987: İ.Ü. Orman Fakültesinde Lisansüstü Öğretim. Türkiye'de Ormanlık Eğitimi Semineri (22-23 Aralık 1987). Sh. 71-78, İstanbul.
- ÇEPEL ve diğerleri, 1987: Ormanlık Yüksek Öğretim ve Eğitiminin 1948-1987 Yılları Arasında Gösterdiği Gelişim. Türkiye Ormanlık Eğitim Semineri (22-23 Aralık 1987). Sh. 23-38, İstanbul.
- ERASLAN, İ., 1987: Türkiye'de Ormanlık Yüksek Öğretim ve Eğitiminin Gösterdiği Tarihsel Gelişim (1857-1948). Türkiye Ormanlık Eğitimi Semineri (22-23 Aralık 1987). Sh. 11-22, İstanbul.
- ANONİM, 1957: İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi (Tarihçe, Öğretim, Araştırma, Organizasyon). İ.Ü. Orman Fakültesi Yayını No: 737/53, İstanbul.
- KUTLUK, H., 1970: Türkiye Ormanlığında Öğretimin Seyri. O.G.M. Teknik Haberler Bülteni, Sayı 33, Sh. 142-171.
- FAHRETTİN, M., 1930: Ormanlığımızın Tarihine Dair Kıymetli Bir Vesika. Orman ve Av, Sayı 32, Yıl 3.
- ÇAĞLAR, K.Ö., 1940: Yüksek Ziraat Enstitüsü Kanunlar, Kararnameler, Bütçe ve Talimatnameler. Yüksek Ziraat Enstitüsü Yayını No: 101, Ankara.